

OPONENTSKÝ POSUDEK

doktorské disertační práce Ing.arch. Radovana Zelika na téma
„Kritéria a hodnocení průmyslového dědictví – jejich aplikace“

a) Aktuálnost tématu disertační práce

Téma disertační práce je bezpochyby aktuální. Pro hodnocení kvality industriální architektury jsou přiměřená kritéria nezbytná. V současné době je metod hodnocení této architektury několik – arch. Zelik uvádí např. málo známá kritéria organizace Herity, kritéria rakousko-česká (Brno – Vídeň 45 – 79), kritéria pro zápis do Seznamu kulturního dědictví UNESCO či kritéria společnosti Walt Disney. Uvedená kritéria či metody hodnocení jsou však svým způsobem obecná a nejsou konkrétně určena pro poněkud opomíjenou skupinu památek průmyslové architektury. U této skupiny staveb však hrozí aktuální nebezpečí z prodlení, protože v jejich případě – jak autor uvádí - se projevuje snaha je spíše jako nepotřebné odstraňovat bez ohledu na jejich potenciální kvality. Vypracování vhodné metody pro hodnocení průmyslových staveb a následné stanovení stupně jejich památkové ochrany proto považuji za potřebné.

b) Splnění cílů disertace

Název disertační práce Kritéria a hodnocení průmyslového dědictví – jejich aplikace sám o sobě nenaznačuje, jaký bude postoj disertanta – zda o těchto kritériích bude jen informovat, zda je bude nějakým způsobem hodnotit či zda se pokusí o formulaci kritérií vlastních. Cíl práce je ale stanoven poměrně konkrétně: ... „ proces hodnocení se bude opírat o metodiku kritérií hodnocení (sic). Tato musí být zpracována srozumitelně a stručně, ale zároveň podrobně tak, aby byla aplikovatelná na široké spektrum industriálního dědictví na Slovensku. Cílem práce je přispět v procesu formování kritérií v kontextu zahraničních zkušeností ...“ (str. 16, odstavec nahoře).

V samotném závěru práce je podle mého soudu splnění cíle jen naznačeno. Jednotlivé stávající metody hodnocení (Herity, 45-79, Walt Disney) jsou zde stručně popsány, avšak očekávaný a rozhodující počín, totiž zřetelná a konkrétní aplikace navržených či vybraných kritérií na zvoleném příkladu (Old Herold), je proveden velmi obecně a stručně. Podle metody Brno – Vídeň 45-79 je každá z částí (Historie areálu, Architektura, Fyzika) popsána pěti až sedmi větami, což je podle mého soudu jako ukázka řešení problému disertační práce málo. Není přiložena ani žádná grafická příloha. Přitom je zřejmé, že autor areál Old Heroldu dobře zná z osobní zkušenosti i jako účastník studentské soutěže zaměřené na jeho obnovu a využití.

(Podstatně přesvědčivěji jsou kritéria Brno – Vídeň 45-79, jejich aplikace a použitelnost prověřována na příkladu muniční fabriky v Komárně. Zde je však uveden i spoluautor a není zřejmé, jaký byl podíl práce disertanta).

Podobně rozpačitý je i samotný závěr práce. Autor zde uvádí: ...“V současnosti připravovaná metodika klasifikace industriálního dědictví je významným dokumentem ve snaze o profesionální (metodologický) přístup při hodnocení industriálního fondu.“ O které metodice se autor zmiňuje? Kdo ji připravuje a jaký je vztah autora k tvorbě této metodiky či podíl na její přípravě, když toto je podstatou jeho disertace?

c) Postup řešení problému, význam pro praxi nebo rozvoj vědního oboru

V úvodu disertační práce uvádí arch. Zelik metodiku řešení disertace, podle níž hodlá postupovat a které nelze nic vytknout. Popisuje jednotlivé metody (metody sběru dat, metody zpracování dat), avšak neuvádí konkrétní podobu těchto metod v jeho případě, např. s kým hovořil a o čem, jaký byl výsledek těchto rozhovorů a sběru dat vůbec – bylo možné takto získat dostatečný a průkazný objem dat, na jejichž základě postupoval dále? Podobně stručný je i v případě např. SWOT analýzy, syntézy a dalších jím uváděných použitých metod.

Vlastní struktura práce je přehledná, nepostrádá logiku a autor se jí důsledně držel.

d) Přínos pro praxi a rozvoj vědního oboru

Za přínos disertační práce arch. Zelika považuji především fakt, že spolu se školitelkou identifikovali tuto „díru“ v péči o industriální dědictví, totiž absenci vhodných kritérií, jejichž užití stojí na samotném začátku péče o tento druh staveb. Disertant se pokusil ve své práci zmapovat stávající stav v problematice metod hodnocení památek. Svým způsobem zvážil možnost jejich využití a aplikoval je na vybrané příklady v Trenčíně, Bratislavě a (snad nejkomplexněji) Komárně.

Není pochyb o tom, že se autor v dané problematice orientuje. Svědčí o tom použitá literatura, jeho tuzemské i zahraniční mimoškolní aktivity na tomto poli i jeho konzultace o tématu se zahraničními odborníky.

Výše uvedené výtky k výsledné podobě práce jsou podle mého názoru důsledkem publikační nezkušenosti, snad pracovního vytížení a z toho plynoucího nedostatku času ve finále, nikoliv tedy důsledkem malého studijního úsilí.

Téma disertační práce je závažné a jak je vidět na příkladu metody hodnocení architektury Brno – Vídeň 45-79, pro památkovou praxi velmi přínosné. Odborníků na tomto poli není mnoho. Pokud se hodlá autor tématu věnovat i nadále, bude mít dobrou šanci na jeho rozvíjení a snad i dovedení k úspěšnému konci.

e) Formální úprava disertační práce

Disertant příliš nerespektoval posudek formální úpravy práce před jejím odevzdáním. Zde bych připomenul výtku ke gramatické stránce práce, jejíž nízká úroveň je zřejmá i neoborníkovi a zbytečně snižuje kvalitu práce. Autor mohl také věnovat větší péči práci s obrázky – velikost, umístění na ploše atd.

Závěrem:

Disertační práce splňuje – s uvedenými výhradami – podmínky uvedené v § 47 odst. 4 zákona 111 o vysokých školách, a proto ji **doporučuji k obhajobě.**

Předpokladem pro její obhajobu bude úspěšná rozprava týkající se shora uvedených připomínek.

V Brně dne 3. 10. 2014

Doc. ing. arch. Josef Hrabec, Csc.